

ГРЕБЕНЮК Лілія,

здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальність 061 Журналістика,

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Науковий керівник –

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри масової та міжнародної комунікації

Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

Ірина БУЧАРСЬКА

МЕДІАВИМІР УРБАНІСТИЧНОГО ПРОСТОРУ: МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ НА ПРИКЛАДІ КЕЛЬНСЬКОГО БУЛЬВАРУ В ДНІПРІ

Міський простір у сучасних соціальних комунікаціях функціонує не лише як фізичне середовище, а і як медіатекст, що акумулює історичну пам'ять, символічні значення та ціннісні орієнтири громади [1]. У цьому контексті процеси перейменування міських локацій набуває особливого значення, оскільки вони відображають зміну ідеологічних акцентів, переосмислення минулого та вибудовування нового образу міста. Показовим прикладом такої трансформації є еволюція назви локації в центрі Дніпра: від вулиці Управської через Катеринославський бульвар до сучасного кельнського бульвару.

Актуальність теми зумовлена тим, що урбаноніми сьогодні виконують не лише навігаційну, а й комунікативну, культуротворчу та репрезентативну функції. Через назви міських об'єктів у публічному просторі закріплюються певні моделі пам'яті, політико ідентичності та зовнішньої комунікації [4]. Перейменування Кельнського бульвару демонструє, як топонім може стати інструментом культурної дипломатії, «м'якої сили» та символічного виявлення вдячності місту-побратиму [5].

Мета тез полягає у з'ясуванні культуротворчих та комунікативних функцій урбаноніма «Кельнський бульвар» у медіатексті сучасного Дніпра.

Об'єктом дослідження є еволюція найменування локації «Управська-Катеринославський бульвар-Кельнський бульвар».

Предмет дослідження – символічні, лінгвокомунікативні та дипломатичні функції цього урбаноніма в контексті деколонізації міського простору та євроінтеграційного вектору розвитку міста. У роботі

використано історико-генетичний, контент-аналітичний, порівняльно-аналітичний та інтерпретативний методи.

Первина назва локації-Управська-мало виразно функціональний характер і походила від розташування міської управи [8; 9]. Наділі, вже в добу створення пішохідної зони, простір отримав назву Катеринославський бульвар, яка апелювала до історичного минулого міста та формувала образ «ретроспективного центру». Проте в умовах сучасної деколонізації така назва дедалі більше асоціювалася з імперським контекстом і втрачала відповідальність актуальним ціннісним орієнтирам громади.

Переименування локації на Кельнський бульвар у грудні 2023 року стало важливим комунікативним актом, який змістив акцент із музефікації минулого на стратегію майбутнього [7]. Нова назва закріплює в міському просторі наратив, солідарності, міжнародної підтримки та європейської ідентичності. У такий спосіб урбанонім перетворюється на інструмент символічної політики пам'яті, у межах якої відбувається відхід від колоніальної спадщини та актуалізації нових смислів [3].

Кельнський бульвар доцільно розглядати і як приклад міжкультурної комунікації та народної дипломатії. Назва на честь міста-побратима Кельна репрезентує не лише вдячність німецьким партнерам, а й комунікує спільні європейські цінності без прямої декларативності. Через топонім, візуальний образ бульвару та його присутність у медіадискурсі формується стійкий наратив партнерства, який закріплюється в колективній пам'яті мешканців. Простір бульвару стає медіатором відкритості, горизонтальної комунікації та сучасної урбаністичної культури.

Важливим є і лінгвокомунікативний аспект нового найменування. Звукова близькість назв «Катеринославський» і «Кельнський» дає підстави говорити про використання паронімів як механізму «лагідної деколонізації» [6]. Фонетична спорідненість полегшує адаптацію нової назви в мовній практиці громади, зменшує соціальний опір до перейменування та забезпечує пізнаваність локації. Отже, паронімія в цьому випадку виконує не лише стилістичну, а й соціокомунікативну функцію.

Крім того, Кельнський бульвар функціонує як трансмедійний простір. Він присутній не лише на мапі міста, а й у цифрових путівниках новинних публікаціях, офіційних релізах та в контенті соціальних мереж. Саме тому локація постає як багатошаровий медіатекст, у якому поєднуються історичні нашарування, архітектурний образ, актуальний суспільний контекст і нові смисли, пов'язані з міжнародною підтримкою та європейськими цивілізаційним образом Дніпра.

Отже, Кельнський бульвар у Дніпрі є не просто міською локацією, а багатоплановим медіатекстом, що відображає трансформацію міської ідентичності в умовах деколонізації та євроінтеграції. Еволюція урбанонімів від Управської до Кельнського бульвару завідує перехід від функціональної та імперської маркованої моделі найменування до символічної репрезентації сучасних цінностей [1; 5].

Дослідження дає підстави стверджувати, що перейменування цієї локації виконує щонайменше три взаємопов'язані функції: комунікативну, оскільки формує новий образ міста, дипломатичну, оскільки закріплює наратив міжнародної підтримки та солідарності, лінгвокультурну, оскільки завдяки паронімії забезпечує природне входження нової назви у мовну практику містян. Таким чином, Кельнський бульвар постає як приклад того, як міський простір може ставати інструментом «м'якої сили», культурної дипломатії та конструювання нових смислів у сучасному медіасередовищі.

Список використаної літератури

1. Barthes R. *Semiology and Urbanism. Architecture of the City*. URL: https://ftp.columbia.edu/itc/architecture/ockman/pdfs/dossier_4/barthes_2.pdf
2. Hall E.T. *The Hidden Dimension*. Doubleday 1966.
3. Hosking G. *History, Memory and Identity*. 2012.
4. Lynch, K. *The Image of the City*. MIT Press. 1960 URL: https://books.google.com.ua/books?id=_phRPWsSpAgC&printsec=frontcover&hl=ru#v=onepage&q&f=false
5. Nye J. S. *Soft Power: The Means to Success in World Politics*. Public Affairs 2004 URL: <https://www.almendron.com/tribuna/wp-content/uploads/2020/02/joseph-s-nye-jr-soft-power.pdf>
6. Кочерган М. П. *Вступ до мовознавства. Підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів*. К.: Видавничий центр «Академія», 2001. 368 с.
7. Інформатор Дніпро. Більше не «ЄБ»: Катеринославський бульвар у Дніпрі став Кельнським. *Informator.ua*. 2023 URL: <https://dp.informator.ua/uk/bolshe-ne-eb-ekaterinoslavskiy-bulvar-v-dnepre-stal-kelnskim>
8. Кавун М. *Історія «Золотого квадрата» та головного проспекту міста*. *Міський сайт Дніпра (Gorod.dp.ua)*. 2017. URL: <https://gorod.dp.ua/news/132509>

8. Музей історії Дніпра. Вулиці Дніпра: Проспект Дмитра Яворницького та прилеглі зони. 2022 URL: <https://midnipro.museum/vulytsi-dnipra/dmytra-iavornytskoho-prospekt/>